

Præsidenterne for Vestre og Østre Landsret

Den 17/12-2008
J.nr. 85A-VL-008-07
72A-ØL-009-08

Notat om afgørelser om sagsomkostninger i civile sager.

1. Dette notat erstatter notat af 17. juni 2005 om afgørelser, der træffes den 1. juli 2005 eller senere om sagsomkostninger i civile sager, og afsnit 3 (om udgifter til advokatbistand i procedure-sager om krav på højst 50.000 kr., der ikke behandles i småsagsprocessen) i notat af 20. december 2007 om sagsomkostninger bl.a. i småsager og sager i øvrigt med en økonomisk værdi på højst 50.000 kr.

Notatet gælder for afgørelser, der træffes den 1. januar 2009 eller senere. Notatet gælder således også i sager, der er anlagt før, men endnu ikke afgjort den 1. januar 2009. Dette gælder også forhøjelsen af de standardtakster, der anvendes ved udmålingen af sagsomkostninger til dækning af udgifter til advokatbistand.

De nye standardtakster finder ligeledes – fra den 1. januar 2009 - anvendelse ved udmåling af salær til en beskikket advokat i sager med fri proces. Standardtaksterne er vedhæftet som bilag 1 (Proceduresager) og bilag 2 (Inkassosager).

2. I afgørelser om sagsomkostninger skal det som bekendt oplyses, hvordan det samlede omkostningsbeløb er fordelt på dækning af retsafgift, udgift til advokat og andet. Udgiften til advokatbistand skal erstattes med et passende beløb. Udgiften til retsafgift (af det vundne beløb) samt de øvrige udgifter, der har været fornødne til sagens forsvarlige udførelse, skal erstattes fuldt ud.

a. Beløb til dækning af **retsafgift** skal fastsættes således, at udgiften til retsafgift (af det vundne beløb) erstattes fuldt ud. Ved fastsættelsen af beløbet til dækning af udgiften til retsafgift bør man være opmærksom på, at de retsafgiftsregler, der blev indført den 1. januar 2005, alene gælder for de sager, der er anlagt eller anket den 1. januar 2005 eller senere.

Som bilag 3 er vedhæftet en oversigt over retsafgiften i sager anlagt eller anket den 1. januar 2005 eller senere. Da der fortsat verserer et mindre antal sager anlagt eller anket før 1. januar 2005, indeholder oversigten også oplysning om retsafgiften i disse sager.

b. Beløb til dækning af udgifter til **advokatbistand** skal erstattes med et passende beløb.

Som bilag 1 er vedhæftet en oversigt med de omkostningssatser, som landsretterne vil tage udgangspunkt i ved de sagsomkostningsafgørelser, der træffes i tvistige sager (proceduresager), bortset fra sager der behandles i småsagsprocessen.

Om fastsættelsen af et passende beløb i 1. instans til dækning af udgifter til advokatbistand eller anden dækningsberettiget bistand (i henhold til retsplejelovens § 260, stk. 5 og 6) i småsager henvises således fortsat til notatet af 20. december 2007.

Opmærksomheden henledes på, at udgifter til dækning af advokatens udgifter ved fremstilling af ekstrakt og materialesamling for fremtiden skal indregnes i det samlede beløb, der tilkendes til dækning af udgifterne til advokatbistand. Udgifter til dækning af advokatens udgifter ved fremstilling af ekstrakt og materialesamling skal således ikke længere honoreres særskilt som en øvrig udgift.

Som bilag 2 er vedhæftet en oversigt med de omkostningssatser, som landsretterne vil tage udgangspunkt i ved de sagsomkostningsafgørelser, der træffes i inkassosager.

c. Beløb til dækning af udgift til dækning af andet (end retsafgifter og udgift til advokatbistand) kan omfatte udgifter til bevisførelse, f. eks. udgifter til syn og skøn, sagkyndige erklæringer og vidnegodtgørelse.

Når en udgift til andet (end retsafgifter og udgift til advokatbistand) har været fornøden til sagens forsvarlige udførelse - og parten i øvrigt tilkendes fulde sagsomkostninger - skal udgiften erstattes fuldt ud. Som anført i landsretternes fælles vejledning om behandlingen af civile sager i landsretterne forudsættes det, at parterne overleverer retten og modparten en specificeret oversigt over de konkrete udgifter, som parten mener at skulle have dækket som sagsomkostninger. Det bør i forbindelse med denne oversigt oplyses, om de anførte beløb er inkl. moms.

Såfremt en udgift anses for at have været unødvendig, eller hvis visse påberåbte udgifter i øvrigt ikke tages i betragtning som sagsomkostninger, bør det angives udtrykkeligt i afgørelsen.

5. Som nævnt under pkt. 1 finder de nye standardtakster ligeledes anvendelse ved udmåling af salær til en beskikket advokat i sager med fri proces.

6. Forrentning af tilkendte sagsomkostningsbeløb sker i henhold til § 8 a i lov om renter.

Vejledende satser pr. 1. januar 2009 for fastsættelsen af et passende beløb til dækning af udgifter til advokatbistand i proceduresager.

En omkostningsafgørelse forudsættes som bekendt at indeholde særskilt oplysning om, hvilket beløb der er tilkendt til dækning af henholdsvis retsafgift, udgift til advokat og andre udgifter, der har været fornødne til sagens forsvarlige udførelse. Udgiften til advokatbistand skal erstattes med et passende beløb. Udgiften til retsafgift (af det vundne beløb) samt de øvrige udgifter, der har været fornødne til sagens forsvarlige udførelse, skal erstattes fuldt ud.

Ved omkostningsafgørelser den 1. januar 2009 og senere vil landsretterne ved fastsættelsen af **et passende beløb til dækning af udgifter til advokatbistand** i borgerlige sager, der ikke behandles i småsagsprocessen, tage udgangspunkt i følgende tabel, hvis sagen afsluttes efter procedure og den part, som skal have tilkendt sagsomkostninger, under sagen er repræsenteret af en mødeberettiget advokat eller af en person, som kan repræsentere parten i medfør af retsplejelovens § 260, stk. 6:

Sagsværdi:	Salær (ekskl. moms)	Salær (inkl. moms)
0 – 50.000	10.000 – 18.000	12.500 – 22.500
50.001 – 200.000	11.000 – 37.500	13.750 – 46.875
200.001 – 500.000	22.000 – 55.000	27.500 – 68.750
500.001 – 1.000.000	37.500 – 82.500	46.875 – 103.125
1.000.001 – 2.000.000	55.000 – 115.000	68.750 – 143.750
2.000.001 – 5.000.000	87.500 – 225.000	109.375 – 281.250

Moms medregnes kun, hvis den part, der skal have tillagt omkostninger, oplyser ikke at være momsregistreret.

Det vil afhænge af den enkelte sags karakter, om der er grund til at udmåle et beløb i den øvre, midterste eller nedre del af intervallet.

Har der været tale om syn og skøn, bør beløbet normalt udmåles i den øverste halvdel af intervallet.

Intervallerne er fastsat (forhøjet) således, at der normalt vil være plads til, at et beløb fastsat inden for intervallet tillige vil kunne dække udgifterne ved advokatens fremstilling af ekstrakt og materialesamling. Ved en sådan indregning af advokatens udgifter ved fremstilling af ekstrakt og materialesamling vil det kunne indgå, i hvilket omfang ekstrakten er udarbejdet i overensstemmelse med de regler om udformningen af ekstrakt, som er indarbejdet i landsretternes fælles vejledning fra marts 2007 om behandlingen af civile sager ved landsretterne. Endvidere vil det kunne indgå, i hvilket omfang materialesamlingen har været relevant for rettens behandling af sagen.

Beløbet kan fastsættes over eller under det angivne interval, hvis sagen har været usædvanlig vanskelig eller usædvanlig enkel. Salæret vil normalt skulle fastsættes højere, hvis der har været forelagt præjudicielle spørgsmål for EF-domstolen.

Tabellen omfatter ikke sager med skriftlig procedure, der træder i stedet for mundtlig hovedforhandling, eller sager, hvor hovedforhandlingen har været mere end 1 dag. Tabellen kan dog tjene som vejledning også i sådanne sager.

Tabellen omfatter ikke sager uden økonomisk værdi.

Ved sager med økonomisk værdi over 5.000.000 kr. vil beløbet til dækning af advokatbistand skulle udmåles efter et skøn. Det forudsættes dog herved, at de udmålte beløb – bortset fra det anførte om dækning af udgifterne til ekstrakt og materialesamlinger - gennemsnitligt vil ligge på linje med de beløb, der er tilkendt før 1. juli 2005, men det forudsættes også, at udmålingen kan være mere differentieret end efter praksis før 1. juli 2005.

Af de vejledende satser forud for 1. juli 2005 fremgik, at proceduresalæret (ekskl. moms) af en sagsværdi over 1.000.000 kr. som udgangspunkt beregnes med 46.340 kr. af 1.000.000 og 3 % af resten.

Tabellen gælder uanset om partens udgifter til advokatbistand vedrører en advokat, der er ansat hos parten eller hos en mandatar, der fører retssagen på partens vegne.